

Dobrovoľný verejný hasičský zbor Veľké Leváre

1883

V druhej polovici 19.storočia začali v našom regióne vznikáť hasičské spolky, ktorých úlohou bolo ochraňovať život a majetok občanov pred požiarmi a hasiť už vzniknuté požiare. Vznik hasičských spolkov si vynútili časté a niekedy zničujúce požiare obytných domov a hospodárskych budov. V tomto čase sa na stavbu domov používalo väčšie množstvo drevených prvkov na stavebné konštrukcie a strechy boli zväčša pokryté slamou. Používanie petroleja na svietenie a otvorené ohniská na varenie v domoch boli častou príčinou požiarov, ktoré mnoho krát zničili aj celé dediny a mestské štvrte.

Vznikajúce hasičské spolky boli podľa vtedy platných právnych noriem zakladané na úrovni záujmových spolkov. Spolky museli mať vlastné stanovy a vlastné financie na pokrytie celej svojej činnosti. Pri vydaní súhlasu na založenie spolku musel spolok hodnoverne preukázať, že má na svoju činnosť potrebné finančné prostriedky. Registráciu stanov a povolenie na založenie spolku vydávalo ministerstvo vnútra Uhorského kráľovstva v Budapešti.

O založení hasičského spolku vo Veľkých Levároch, jeho činnosti, financovaní, vybavení technikou a náradím, o obetavých členoch, ktorí žili pre spolok sa dočítame v Pamätnej knihe dobrovoľného hasičského zboru, ktorá je písaná od 10.2.1936. Od tohto dňa písal túto knihu Jozef Baláž, učiteľ cirkevnej školy. Na opísanie života spolku od jeho založenia boli použité dochované zápisnice zo zasadnutí výboru spolku, výročných a mimoriadnych zasadnutí členov. Zápisnice sú až do roku 1918 písané po nemecky a po maďarsky. Po roku 1918 sú zápisnice písané po slovensky. Ďalšími kronikármi, ktorí do kožou viazanej Pamätnej knihy zapisovali dôležité udalosti spolku, aby dochovali záslužnú prácu členov spolku sú: František Wilhelm, Štefan Šimek, Katarína Balážová, Jozef Tellár, Anna Micháľková.

V Pamätnej knihe sa dočítame aj tieto zaujímavé údaje:

Dňa 1.októbra 1882 sa na Obecnom úrade vo Veľkých Levároch konala zakladajúca schôdza občanov obce, ktorú zvolal a viedol gróf Štefan Wenckeim, miestny zemepán. Na schôdzi bol prítomný aj hlavný slúžny okresu Augustín Nagy. Tu bolo rozhodnuté, že v obci Veľké Leváre bude založený Ohňohasičský spolok. Zakladajúci členovia vypracovali stanovy spolku, ktoré boli dňa 9.novembra 1882 odoslané v troch exemplároch na ministerstvo vnútra. V decembri roku 1882 ministerstvo vrátilo stanovy, ktoré boli schválené pod číslom 74.823/VII.883 a oznam o zaregistrovaní spolku.

Financie potrebné na otvorenie činnosti spolku boli získané od zakladajúcich členov. Ako členovia spolku, ktorí zaplatili prvé členské príspevky, sú v Pamätnej knihe uvedení aj s výškou príspevku nasledovné osobnosti: František Jozef L, kráľ uhorský, arciknieža Jozef, gróf Štefan Wenckeim, grófkya Huberta Wenckeimová, Berta Kolitzová, Karolína Kolonitzová, barón Hirsch z M.Sv.Jána, Herman Jelínek, Max Jelínek, a ďalších 69 občanov našej obce. Spolu bolo zložených 841,55 zlatých.

Dňa 18.marca 1883 na členskej schôdzi Ohňohasičského spolku bol za predsedu zvolený Štefan Wenckeim, ktorý potom túto funkciu vykonával 40 rokov. Podpredsedom sa stal Móric Czenkey, tajomníkom Anton Parák, pokladníkom Ján Krčma. Za veliteľa bol zvolený Alexander Lackner, podveliteľom sa stal František Horáček, skladníkom Michal Bardún. Tento deň je možné považovať za deň vzniku Ohňohasičského spolku Veľké Leváre.

Pri založení mal spolok 79 členov, z toho bolo 46 členov činných. V Pamätnej knihe sú uvedení ako členovia v uniforme. Uniformy a technické vybavenie zaistil Štefan Wenckeim a čiastočne boli hradené z prvých členských príspevkov a darov od občanov. Prvé vybavenie spolku tvorila štvorkolesová ručná striekačka na konský záprah, masívnej konštrukcie, 104 metrov hadíc, rekvizitný voz /na náradie/, voz so sudom na vodu /lajtra/, rebríky, trhacie háky /fajerháky/, čakly, lopaty, rýče, vedrá na vodu /plátenné/ a uniformy. Tento materiál bol uložený v hospodárskej budove Wenckeimovcov. Od 17.11.1889 mal

spolok technické vybavenie uložené v novom skladišti /hasični = hasičskej zbrojnici/, ktorú postavila obec. V tejto budove bola zriadená aj miestnosť /strážnica/, v ktorej sa vykonávali strážne služby a konali sa výborové schôdze. V roku 1900 bola k tejto budove pristavená veža, pozorovateľná, v ktorej sa sušili použité hadice. Náklady na postavenie veže boli 488 korún. Hasičňa slúžila svojmu účelu až do roku 1956, kedy bola zrekonštruovaná obecná stodola, maštale a byt /býkareň/ na požiaru zbrojnicu. V súčasnosti je tento objekt zásluhou hasičov modernizovaný. Sú v ňom na vysokej estetickej a technickej úrovni vybudované garáže, sklady, sociálne priestory, spoločenské miestnosti a priestory na vzdelávanie hasičov.

V roku 1893 bola zakúpená malá dvojkoľesová ručná striekačka, s ktorou bolo možné prísť aj do husto zastavanej časti obce a hospodárskych dvorov. Ďalšia štvorkolesová striekačka na konský záprah bola spolkom zakúpená v roku 1889. Striekačka bola ľahkej konštrukcie, pretože pôvodnú, ťažkú, odmietali furmani zapriať hlavne pri požiaroch v susedných obciach, kde boli naši hasiči povinní zúčastniť sa likvidácie požiaru. Tieto striekačky slúžili až do roku 1952, kedy bola zadovážená prvá motorová prenosná striekačka. Postupne boli dodané ďalšie dve motorové striekačky, dopravné auto a požiarne autocisterna. V roku 1993 obec doplnila vybavenie požiarnej techniky o modernú požiaru autocisternu, ktorá je vybavená výkonným čerpadlom, vysokotlakovým čerpadlom s možnosťou rozprašovania vody, zmiešavacom na požiaru penu, rádiostanicami, hydraulickým vyprost'ovacím zariadením NAREX, dýchacími prístrojmi, oblekmi, ktoré sú odolné voči vysokým teplotám. Ďalej je tu plávajúce čerpadlo s možnosťou nasávania malej výšky vody, vhodné na technické zásahy, plnenie cisterny a dopravou vody na kratšie vzdialenosti. Je tu i ručné zariadenie na dohasenie lesného požiaru s malou spotrebou vody.

Dňa 10.8.1883 sa spolok stal členom Uhorského krajského zväzu hasičov a od roku 1891 je spolok členom Okresného zväzu hasičov v Malackách. 19.8.1895 bola slávnostne posvätená socha svätého Floriána, patróna hasičov. Sochu

nechal zhotoviť a posvätiť Štefan Wenckheim. Socha stojí v „mestečku“, dnešná ulica SNP. Je podľa výtvarného návrhu Š. Wenckheima odliata z bronzu, vysoká je 2 metre. Je osadená na podstavci vysokom 1,5 metra so základňou 1,3 x 1,3 m. Dňa 30.5.1898 bola slávnosť posvätenia striekačky a zástavy - práporu Ohňohasičského spolku. Prápor darovala pani Oslovitschová, vdova po čestnom členovi a sponzorovi spolku. Na vysviacke bolo do žrde práporu zabitých 11 ozdobných pamätných klinčov. Klince darovali a zabili čestní účastníci osláv a sponzori spolku.

Ohňohasičský spolok spolupracoval so spolkami po celom Záhorí, ale aj s hasičmi zo susedného Rakúska a Moravy. Úzku spoluprácu a priateľské vzťahy udržiaval aj s hasičmi z Bratislavy a Břeclavi. V týchto mestách pomáhali levárski hasiči aj pri likvidácii požiarov.

Spolok bol aktívny aj v oblasti kultúrnej a spoločenskej. Mal založený divadelný súbor, hudobnú kapelu a pravidelne poriadal majálesy, baly a tanečné zábavy. Získané finančné prostriedky používal na svoju činnosť a zakúpenie potrebného vybavenia, uniforiem a vzdelávania činných členov. Členovia spolku navštevovali „náukobehy“ v Prešporku.

Spolok neprerušil svoju činnosť ani počas 1. a 2. svet vojny. Vytvoril fond, z ktorého vyplácal podpory rodinám hasičov, ktorí padli v 1. svet. vojne, alebo ktoré boli v núdzi. Pri prechode frontu v roku 1945 hasiči lokalizovali vzniknuté požiare a boli ohrození na životoch, pretože postupujúci vojaci ich považovali za časť ustupujúcich armád. Ani tieto udalosti neubrali na obetavosti a zodpovednosti členov spolku. Pre mnohých sa práca pre hasičov, a tým i pre celú obec, stala dôležitým prvkom i hodnotou života a nádherným poslaním pre celý život. Tu je potrebné spomenúť Jána Slováka, ktorý bol členom a funkcionárom spolku 52 rokov, Štefan Hollý 54 rokov, Jozef Špetko 59 a najdlhšie 68 rokov bol členom

Ján Kuník. V mnohých rodinách boli členmi hasičského spolku dve až tri generácie, Z rodiny Hollých je už štvrtá generácia členom spolku hasičov.

Pre dosiahnuté výsledky práce rozvoj hasičstva vo Veľkých Levaroch je vhodné spomenúť aspoň popredných funkcionárov, ktorí viedli a organizovali spolok od jeho začiatku. Predsedami boli Štefan Wenckeim, František Plítek, Ján Slovák, Jozef Špetko. Ladislav Slovák, Jerolím Máder, Alois Krajčirovič, Štefan Hollý, Štefan Šimek, Rudolf Reisenauer, Štefan Baláž, Augustín Jurkovič, Jozef Michálek, súčasný predseda. Vo funkcii veliteľa pracovali Alexander Lackner, František Viktorín, Ľudovít Dokúpil, Ján Slovák, Jozef Špetko, Ladislav Slovák, Štefan Hollý, Štefan Baláž a súčasný veliteľ Ján Šúrek.

Spolok je od svojho vzniku plne organizovaný a tak sa v ďalších spolkových funkciách alebo funkciách výkonnej zložky vystriedalo veľa členov, ktorých na tomto priestore nie je možné vymenovať. V spolkovom vedení boli okrem predsedu vytvorené funkcie podpredsedu, tajomníka, hospodára /pokladníka/. Vo výkonnej zložke okrem veliteľa boli funkcie podveliteľa, veliteľov striekačiek, veliteľov družstiev, trubači, samaritáni, správcovia skladov. Podobné funkcie existujú dodnes. Dostupné pramene, ktoré hovoria o práci a živote spolku, neuvádzajú presný počet členov, ani tých, ktorí v ňom pracovali a ktorí ho založili. Zo zápisníc sa dá stanoviť, že v Ohňohasičskom spolku /hasičskej jednote, Dobrovoľnom požiarnom zbore - všetky doterajšie názvy nie sú uvedené/ pracovalo vyše tisíc občanov obce. Všetkým týmto občanom, hasičom, známym i neznámym, menovaným i nemenovaným, patrí naše poďakovanie a úcta za ich obetavú prácu pre hasičov a tým i pre celú obec Veľké Leváre.